

Byggifelagið Guttesen & Staksberg:

Okkum tørvar betri til-rættalegging

Eitt av teimum byggifeløgum, sum ikki bert arbeiðir við vanligum byggjarbeiði, men sum eisini byggir sethús og raðhús, er Guttesen og Staksberg í Havn.

Vit hava tosað við Mads Guttesen, stjóra, og spurt hann um, hvussu stendur til við arbeiði hjá teimum. Hann sigur, at teir í løtuni eru 60 mans, ið arbeiða á Byggimiðstöðini og úti við ymsum arbeiðum.

Teir arbeiða uppá svimjihöllina, arbeiða við umbygging av bygningi hjá Krosstein og eru júst byrjaðir uppá ein fótbólsvøll á Argjum.

Teir hava ikki merkt nógv til arbeiðsloysi. Í løtuni hava teir nógv at gera.

Mappumenn

— Nógv verður tosað um óhepnu kappingina uttanifr. Hvát heldur tú um hana?

— Eg kann ikki lata vera við at nevna teir sonevndu mappumenninar. Tíverri eru nógvir føroyingar, sum eru strámen fyrri útlendskar fyrirkur, sum trúgva, at Føroyar eru bjargingin fyrri danska byggidnaðin. Men tað er jú heilt burturvið at halda so, tí marknaðurin her er so litil.

Men teir koma so við nøkrum introduktiónstilboðum, sum liggja langt undir framleiðslupris. Her hugsi eg serliga um tær lidnu höllinar, ið vit innflyta til landið. Tær eru meira ella

Nýggju raðhúsin, sum Guttesen og Staksberg byggja við Marknagilsvegin

minni lidnar, tá tær koma til Føroya. Fólk trúgva tí, at alt kann byggjast á henda hátt — eisini av føroyingum. Men hetta kann bara ikki lata seg

gera.

Ti verður stöðan hjá føroyskum byggifeløgum sera trupul. Tí tey klára ikki at nokta tann eftirspurning,

sum verður, við tí orku, sum er tøk.

Og føroysku byggifelögin klára als ikki at økja um orkuna, tá hesir mappumenn-

inir liggja og taka uppgávurnar frá teimum.

Undirbjóða

— Er talan um at undirbjóða?

Byggifelagið Danberg & Sørensen:

Tað er ikki rætt at øll arbeiði skulu gerast uppá yvirtíð

Eitt av teimum føroysku byggifeløgum, sum hevur felst fólk í arbeiði, er Danberg & Sørensen í Havn. Tá mest var at gera nakað herfyri vóru 110 mans í arbeiði. Nú eru teir umleið 90. Felagið hevur rættlaga nógv at gera í løtuni, men framtíðin sær ikki alt ov ljós út.

Danberg & Sørensen gera í løtuni Norðurlandahúsið, Handilsskúlan, ein bygning fyrri Føroya Brunatrygging umframt arbeiði við ústykk-ing.

Tage Sørensen, stjóri, sigur, at hesi arbeiði koma at geva teimum nokk av arbeiði einar 15 mánaðir aftrat. Aftaná tað er so einki vís. Men soleiðis hevur tað nú altíð verið.

Hørd kapping

Men verri er stætt við prisunum og tíðini. Tage Sørensen sigur, at hóast teir hava nógva at gera júst nú, so eru arbeiðini teir gera til smáar prisir. Talan er um «skrabede tilbød», sum hann tekur til.

Hann sigur, at kappingin millum byggifelögin er so mikið hørd, at felögin undirbjóða hvørt annað.

Hvat víðvikur tí arbeiði, sum er í landinum, so heldur Tage Sørensen, at tey føroysku byggifelögin sjálv eru før fyrri at átaka sær hesi arbeiði. Tað er ikki neyðugt

at fara av landinum eftir hjál.

Umframt at skula arbeiða við sera lágum tilbøðum, so er tíðarættanin fyrri tey ymsu arbeiði sera samankroyst. Fyrri at klára arbeiði til ásettum tíðina, mugu felögin tí arbeiða yvirtíð.

Yvirtíð

Tage Sørensen heldur, at tað eru tey fremmandu byggifelögin og onnur útlendsk feløg, sum fáa stóðugt fleiri arbeiði í Føroyum, ið eru orsökini til, at slíkur skundur er á at fáa arbeiði liðug.

— Tað átti at verið tilrættalegt betri bæði frá arkitekt-um og verkfrøðingum. Tað ber als ikki til at basera so nógva av arbeiðinum uppá yvirtíð. Tað er rætt og slætt ov dyrt.

Viðari sigur Tage Sørensen, at tey ráðgevandi arkitektfelögin og verkfrøðingafelögin og tað almenna áttu í felag at lagt eina atlan fyrri byggingini.

Hetta kundi t.d. hjálpt uppá tað arbeiðsloysi, sum fer at koma fyrr ella seinni. — Betri var t.d., sigur Tage Sørensen viðari, at vit høvdu ein 8 tíma arbeiðsdag istaðin fyrri, at helvtin av arbeiðsfólkinum nú skal arbeiða 12 tímar fyrri at fáa arbeiði liðugt til tíðina. Tá hevði arbeiði verið betri bytt.

Eitt av stórarbeiðnum hjá Danberg & Sørensen, Handilsskúlin í Havn

Útlendingar trýsta tíðina niður

— Nær er hetta við yvirtíðini komið til okkara?

— Tað er serliga hesi seinastu árin. Stóru byggjarbeiðini hava verið projekterað at taka nógva styrti tíð, enn tey í veruleikanum taka. Tá tey so ikki kunnu gerast uppá vanligu tíð, mugu vit arbeiða yvirtíð fyrri at klára tey til tíðina.

— Meinar tú t.d. at arbeiði, sum í dag verður gjørt uppá eitt ár, heldur átti at verið gjørt uppá tvey ár?

— Ikki so nógva tíð. Tey skuldu kanska tikið einar trýggjar mánaðir meira enn stöðan er í dag.

— Hvar er tað, sum ger, at arbeiðini skulu gerast á slíku skundi?

— Tað eru sjálvandi fleiri orsøkir til hetta. T.d. vil kundin hava arbeiði gjørt skjótt, so hann kann spara renturnar orsakað av inflatiónini.

Eisini tann harða kappingin millum byggifelögin ger, at allir mugu gera arbeiðini uppá stytstu tíð. Tað eru so mest útlendingarnir, sum trýsta tíðina niður. Hetta er annars eitt mál, sum vit hava tosað um í Meistarafelagnum.

Útlit til arbeiðsloysi

Tage Sørensen heldur, at tað

er útlit til arbeiðsloysi innan byggifakini. Hann heldur tí, at føroyingar eiga at royna at hava so nógva av arbeiðinum í landinum sum møgulegt og tí lata føroysk byggifeløg gera hesi arbeiði.

Hvat víðvikur arbeiðsorkuni í løtuni, sigur Tage Sørensen, so hevur tað verið og er mangul uppá timburmenn. Teir hava tí verið noyðdir at fáa útlendskar timburmenn til Føroya.

Hann heldur at orsøkin til, at trupult er at fáa føroyskar timburmenn er tann nógva sethúsabyggingin, sum fer fram í dag. Sjálvur metir hann, at eini 200 hús eru í gerð í Havnini í løtuni. Tvs. at her arbeiða millum 200 og 400 sveinar.

— Tá hesi húsin eru liðug, beri eg ótta fyrri, at nógvir av hesum handverkararum verða arbeiðsleysir.

Ov nógva sethús byggd nú

Tage Sørensen heldur, at alt ov nógva sethús byggd í løtuni. Næsta summar hevur Danberg & Sørensen í eitt trý ára skeið gjørt 260 grundstykki byggibúgvín.

— Eg dugi ikki at siggja, hvussu henda gongd kann halda fram, sigur Tage Sørensen. Hvar skulu pengarnir koma frá? Sum tað verður bygt í løtuni, má tað verða ein ógiligur belastningur

onkunstaðni í samfelagnum. Hetta gevur so ikki landinum nakran valuta.

Tage Sørensen heldur, at tað er alt í lagi, at kommunurnar stykkja út, men hann heldur, at byggingin átti at verið meira javnt bytt út.

Eisini her áttu ráðgevandi arkitektarnir og verkfrøðingarnir bæði innan tað privata og tað almenna at dugað at tilrættalegt betri.

— Var alt hetta meira javnt bytt, so kundu vit gjørt alt sjálvir. Vit hava nokk av arbeiðsmönnum og handverkarum. Havnabygging hevur verið lögð til rættis í eini fimm ára ætlan. Hetta riggaði væl. Hetta haldi eg átti eisini at verið gjørt innan sethúsabygging.

Føroyskir handverkarar bestir

— Formaðurin í Havnar Handverkarafelag segði herfyri í Sosialinum, at nógvir meistarar meta danskar handverkarar gera munandi betri arbeiði enn føroyingar, og arbeiða nógva skjótari. Hvat heldur tú um tað?

— Danskir handverkarar arbeiða skjótari. Tað kemst m.a. av, at teir eru vandir at gera ymsar spesialuppgávur. Her er tað so danska akkordskipanin, sum hevur ávirkað gongdina.

Hvat víðvikur dygdini í

handverkinum, so haldi et, at akkordskipanin í Danmark hevur oyðilagt nógva fyrri danskt handverk.

— Lat tað verða sagt her, at eg meti føroyskar handverkarar nógva, nógva betri arbeiði enn útlendingar. Føroyingar brúka meiri tíð um arbeiði, men tað verður gjørt væl.

Verkfrøðingarnir innandura

— Tað er eingin loyna, at bert fáir føroyskir verkfrøðingar arbeiða úti á arbeiðsplássunum, har størri byggjarbeiði verða gjørd. Er hetta ein óheppin gongd?

— Tað sigst, at tað eru eini 100 verkfrøðingar í Føroyum. Harav arbeiða næstan allir innan tað almenna, hjá Landsverkfrøðinginum, kommununum og so hjá Landsbyggifelagnum.

— Eg haldi tað er ein vansi, at so fáir føroyingar eru «úti í markini». Tí tað visir seg, at útlendsku verkfrøðingarnir brúka oftani fleiri ár at koma fyrri seg í Føroyum tí her eru onnur víðurskifti galdandi, enn har teir koma frá. Eg haldi, at tað hevði verið gott fyrri bygging í Føroyum, um fleiri føroyskir verkfrøðingar voru uttandura eisini, endar Tage Sørensen.